

CO RODZICE POWINNI WIEDZIEĆ O GOTOWOŚCI SZKOLNEJ?

Dojrzałość szkolna, gotowość szkolna, przygotowanie do szkoły to terminy używane raczej zamiennie i to zarówno u nas, jak i w innych krajach.

Podstawę zróżnicowania tych pojęć może stanowić zarówno zrozumienie istoty i mechanizmów procesów dojrzewania, jak również roli uczenia się w procesie rozwojowym. W pierwszym przypadku wychodzi się z założenia, że dokonujące się w dziecku zmiany rozwojowe mają charakter spontaniczny i wiążą się z dojrzewaniem. Dojrzałość traktuje się jako etap w procesie rozwoju utożsamianego z dojrzewaniem, charakteryzujący się wrażliwością na oddziaływania zewnętrzne, które mogą modyfikować i kierunek, i dynamikę zmian, jakie zachodzą w rozwoju.

W drugim przypadku zakłada się, że istnieje możliwość ćwiczenia, kształtowania pewnych właściwości dziecka, stwarzająca szansę osiągnięcia dojrzałości szkolnej. Tu więc zwraca się uwagę na moment „przygotowania”, czy „gotowości” do podjęcia zadań szkolnych. Niektórzy autorzy twierdzą, że gotowość nie jest stanem, na który wystarczy czekać, ale trzeba ją wykształcić.

W miarę jak przedstawiciele psychologii rozwojowej zaczęli koncentrować uwagę na mechanizm interakcji dojrzewania i uczenia się, a badania nad dojrzałością szkolną wykazały, że *możliwości uczenia się odpowiadają za osiągnięcie tej dojrzałości* zmieniło pojęcie dojrzałości szkolnej.

Dziś już dojrzałość szkolną traktuje się nie tylko jako zależną od wewnętrznych procesów dojrzewania, lecz jako współmiernie do wspierających dziecko lub hamujących wpływów środowiska oraz łącznie jako *wynik interakcji między zdatnym do szkoły dzieckiem a środowiskiem rodzinnym i wychowaniem przedszkolnym*.

Problemem dojrzałości bądź gotowości szkolnej zajmowali się głównie psychologowie rozwojowi i wychowawczy, a także pedagogowie, jako Ci, którzy są współodpowiedzialni za losy dziecka w przedszkolu i w szkole. Poszukiwano odpowiedzi na pytanie, które właściwości rozwoju dziecka stanowią o jego dojrzałości szkolnej i na jaki wiek jego życia przypada opanowywanie tych właściwości niezbędnych do podejmowania nauki w szkole. Zwrócono również uwagę na to, że samo określenie stopnia dojrzałości szkolnej nie stanowi jeszcze o jego karierze szkolnej. Losy szkolne dziecka zależą również od organizacji i metod pracy szkoły, od stosunków między nauczycielem, dzieckiem

i jego rówieśnikami, od warunków życia i metod wychowania domowego, a także i od zdrowia dziecka.

W tych badaniach nad dojrzałością szkolną i właściwościami dziecka brano pod uwagę takie cechy, jak spostrzegawczość, umiejętność obserwacji, zdolność rozumowania, zasób słów, zdolność wykonywania zadań arytmetycznych i współdziałania, wykonywania poleceń. Naukowcy zaczęli zastanawiać się, które z tych czynników jest podstawą dla dojrzałości szkolnej?

Przyjęto w nich założenie, że dziecko podejmujące obowiązki szkolne powinno z zainteresowaniem i wytrwałością wykonać zadanie przeznaczone dla jego wieku, podporządkować się panującym w grupie zasadom współżycia i współdziałania oraz umieć dostrzegać i odtwarzać znaki graficzne co najmniej cztery do pięciu jednostek.

Podsumowując można stwierdzić, że pomyślny start w szkole dziecka i jego dalsze losy szkolne uwarunkowane są przez poziom rozwoju fizycznego, umysłowego i emocjonalno – społecznego, a uwarunkowania te są zależne od oddziaływania środowiska.

Za dziecko dojrzałe do nauki szkolnej uważa się takie, które chce się uczyć, interesuje się czytaniem i pisaniami.

W procesie wychowania przedszkolnego nie istnieje jakaś wyizolowana droga przygotowania dziecka do szkoły. Całokształt oddziaływań dydaktycznych i wychowawczych służy temu celowi, choć nie jest to cel jedyny, *gdyż przedszkole przygotowuje nie tylko do pełnienia roli ucznia lecz także do innych ról, które przyjdzie mu pełnić w przyszłości.*

Opracowanie : mgr Elżbieta Janecka

Bibliografia :

1. Barbara Wilgocka – Okoń „Gotowość szkolna dzieci sześciolletnich”
Wydawnictwo Akademickie „Żak”, warszawa 2003r.